

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Національної академії

внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

Руслан СЕРБИН

21.07.2025

ВИСНОВОК

Національної академії внутрішніх справ про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Масян Анни Валеріївни на тему «Формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 28 вересня 2021 року, протокол № 18

ВИТЯГ

з протоколу засідання кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ від 17 березня 2025 року

Присутні:

кафедра юридичної психології: т.в.о. завідувача кафедри, доктор юридичних наук, професор Охріменко І. М. (голова засідання); професор кафедри, доктор психологічних наук, професор Кудерміна О. І.; професор кафедри, доктор психологічних наук, професор Романенко О. В. (науковий керівник), професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Мартенко О. Л.; доцент кафедри, доктор філософії, доцент Галич М. Ю.; старший викладач кафедри, доктор філософії Воробйова О.В., старший викладач кафедри, кандидат юридичних наук Воят Л.І., старший викладач кафедри, магістр психології Буданова М.О.

Запрошені:

відділ аспірантури (ад'юнктури) і докторантури: начальник відділу, доктор юридичних наук, професор Тихонова О.В.

науково-дослідна лабораторія з проблем державотворення та правозастосування навчально-наукового інституту права та психології: т.в.о завідувача наукової лабораторії, доктор психологічних наук, професор Бойко-Бузиль Ю.Ю.;

кафедра адміністративного права та процесу: професор кафедри, доктор політичних наук, професор Співак М.В. (рецензент).

кафедра психології навчально-наукового інституту права та психології: професор кафедри, кандидат психологічних наук, професор Казміренко Л.І. (рецензент).

Були присутні 6 докторів наук та 5 кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертації аспіранта денної форми навчання кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ Масян Анни Валеріївни на тему «Формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія», на предмет її наукової новизни, теоретичного та практичного значення та рекомендації до попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Аспіранта Масян Анну Валеріївну про результати дисертаційного дослідження. У доповіді було обґрунтовано насамперед актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження, здобувачем доведено до присутніх структуру роботи та основні її положення, сформульовано та обґрунтовано новизну, теоретичне та практичне значення.

Масян А.В. відзначила, що воєнний стан в Україні обумовлює безперервне наростання масштабу, динамічності та складності змін, що відбуваються в суспільстві, та ускладнює першочергове завдання держави щодо захисту життя та здоров'я громадян. У зв'язку з цим правоохоронна система висуває посилені вимоги як до професійно важливих якостей особистості поліцейського, так і до освітнього середовища, в якому така особистість формується. Зміст професійної підготовки поліцейських має бути спрямованим на створення таких умов розвитку особистості, які забезпечать компетентність поліцейського в найскладніших ситуаціях професійної діяльності.

Зростання обсягу та складності інформації, що вимагає швидкого опрацювання, розмитість критеріїв її оцінки, складність вибору оптимального способу дій з урахуванням змін середовища, дефіцит часу при вирішенні завдань визначають труднощі ухвалення ефективних своєчасних рішень на різних рівнях правоохоронної діяльності. Специфіка прийняття рішень у правоохоронній діяльності ускладнюється тим, що у всіх важливих професійних завданнях нерідко присутній фактор невизначеності.

Проблема прийняття рішень має міждисциплінарний характер, що обумовлено комплексністю завдань, в якій можна виокремити такі аспекти, як формально-логічний, психологічний, інформаційний, організаційний тощо. Процес прийняття рішень відбувається у практичних ситуаціях, де є необхідність діяти в умовах дефіциту інформації про саму задачу, а також про можливі обмеження, включаючи не тільки об'єктивні фактори, але й дії, що пов'язані з самим суб'єктом діяльності.

Таким чином, ключовим завданням підготовки поліцейських є формування у них здатності до прийняття рішень, як однієї з найбільш професійно

значущих якостей особистості. Умовою цього є сформованість оперативного мислення, як способу вирішення практичних завдань на основі усвідомлення професіоналом моделі передбачуваної сукупності дій, що забезпечує вирішення поставленого завдання.

Мета роботи – теоретично вивчити та емпірично дослідити особливості формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки; обґрунтувати, розробити та апробувати систему заходів її оптимізації.

Для досягнення визначеної мети поставлено такі наукові *завдання*:

- на основі теоретичного аналізу розглянути стан наукових досліджень проблеми прийняття рішення в психологічній науці; розкрити сутність, детермінацію і специфіку змісту психологічних особливостей прийняття ефективних рішень;
- проаналізувати дослідження психологічних і ситуативних особливостей прийняття рішень у професійній діяльності, що здійснюється в динамічних умовах змін та в умовах невизначеності;
- визначити чинники прийняття рішень поліцейськими з урахуванням специфіки професійної діяльності;
- розробити організаційно-методичні засади проведення емпіричного дослідження;
- емпірично дослідити психологічні особливості прийняття рішень на різних етапах професійної діяльності; визначити роль досвіду в цьому процесі;
- охарактеризувати психологічні та організаційні засади розроблення системи заходів щодо формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки;
- обґрунтувати, розробити та апробувати тренінгову програму з формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки; оцінити її ефективність.

Об'єкт дослідження – здатність до прийняття рішень у професійній діяльності поліцейського.

Предмет дослідження – психологічні засади формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки.

Для вирішення поставлених завдань у роботі було використано комплекс загальнопсихологічних, загальнонаукових, конкретнонаукових методів, емпіричних психологічних методів; методів математичної статистики, що обиралися відповідно до предмета, мети, завдань дослідження. Поміж них:

- теоретичні: аналіз та узагальнення наукових даних, пов'язаних із проблемою дослідження; класифікація; системний аналіз; психологічне моделювання; описовий метод, що застосовувався на всіх етапах дослідження; методи теоретичного моделювання застосовано для формування практичних рекомендацій та окреслення перспектив подальших досліджень; аналітичний метод було застосовано під час аналізу понятійно-категоріального апарату;
- структурно-функціональний метод дав змогу із загальних понять та категорій виокремити окремі елементи, що важливо для конструктивного

формування науково-світоглядної картини досліджуваного явища. Зокрема, використання цього методу дало змогу виокремлення видів та функцій теорії прийняття рішень (підрозділ 1.1). Цей метод застосовувався також для визначення певних напрямів психологічного супроводження діяльності поліцейських (підрозділ 3.1., 3.2), та з метою обґрунтування ефективності інтегративних тренінгових технологій у рамках окреслених напрямів (підрозділ 3.3);

- емпіричні методи застосовувалися в роботі для перевірки робочих гіпотез та виконання завдань дослідження. Так, психодіагностичні методи сприяли з'ясуванню психологічних чинників та особливостей прояву прийняття рішень на різних етапах професійної діяльності (авторський кейс-метод «Стрес-демпфер»; авторський кейс-метод «Стрес-сценарій»; авторський опитувальник «Прийняття рішень у поліцейських»; Мельбурнський опитувальник прийняття рішень «MDMQ»; «Опитувальник РСК» Дж. Роттера; Опитувальник «Особистісні фактори прийняття рішень» Q-Sort, Х. Вольфрама; Шкала толерантності – інтолерантності до невизначеності С. Баднера; (підрозділи 2.2, 2.3), а також для оцінки ефективності розробленої тренінгової програми (підрозділ 3.2, 3.3.);

- інтерпретаційні: кількісний та якісний аналіз отриманих даних; включно статистичні методи обробки даних (кореляційний аналіз, факторний аналіз, ф критерій кутового перетворення Фішера, альфа Кронбаха, первинного аналізу даних, міра вибіркової адекватності Кайзера-Майєра-Олкіна, критерій сферичності Бартлетта, функції щільності ймовірності Гауса та інтегральної функції розподілу Лапласа, t критерій Стюдента). У процесі математичній обробки результатів дослідження використовувалися програми: MS Office Excel 2016, IBM SPSS Statistics 23.0.10 та XLSTAT 24.5.1386.0. Дослідження проводилося орієнтовно до етичних стандартів психологічного експерименту.

Достовірність наукових результатів підтверджується впровадженням в освітній процес, науково-дослідну та практичну діяльність; апробацією основних положень на науково-практичних конференціях, публікаціями у наукових фахових виданнях України та державах, які є членами Європейського Союзу, а також державами дальнього зарубіжжя.

Емпірична вибірка дослідження складалася з правоохоронців і становила 116 осіб у віці від 19 до 41 років ($M = 24,77$, $SD = 5,20$; 44 жінки і 72 чоловіки) з яких 57 респондентів – поліцейських, чинних працівників підрозділів патрульної поліції НП України, які проходили курси підвищення кваліфікації на базі НАВС з досвідом роботи (від 7 років практичної діяльності) ($M = 29,74$, $SD = 4,52$) і 59 респондентів – курсанти 2-3 курсів НАВС, що навчаються за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» ($M = 19,98$, $SD = 0,03$).

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація Масян А. В. є першим в Україні комплексним монографічним науковим дослідженням психологічних основ формування прийняття рішень у професійній діяльності поліцейських.

Результати дослідження виявляються в таких наукових положеннях, що виносяться на захист:

уперше:

- аргументовано доцільність визначення процесу формування здатності до прийняття рішень на різних етапах професійної підготовки в залежності від практичного досвіду, невизначеності ситуацій та індивідуальних характеристик працівників Національної поліції;
 - емпірично досліджено динаміку прийняття рішень зі збільшенням стажу професійної діяльності (на етапі професійної підготовки; зі стажем від 7 років), з тенденцією до раціоналізації внаслідок удосконалення саморегуляції, нагромадження професійного досвіду та вміння ефективного вирішення службових завдань різного рівня;
 - доведено, що високий рівень пильності та раціональності притаманний поліцейським із практичним досвідом діяльності (від 7 років практики) – працівники старшого віку та вищого професійного статусу більш схильні до прийняття рішень у сфері фізичного ризику, в той час як поліцейські без практичного досвіду діяльності схильні приймати більше ризикованих рішень в соціальній площині ризику;
 - підтверджено, що індивідуально-особистісні та вікові відмінності поліцейських виявляються у варіативності поведінкових патернів у процесі прийняття рішень;
 - доведено, що етап професійної підготовки поліцейських є найбільш сензитивним для формування здатності до прийняття рішень; основну роль у цьому відіграє поєднання когнітивного компоненту, що включає гнучкість мислення, відкритість новим викликам, здатність до структурування інформації і прогнозування можливих наслідків подій, та професійно важливих якостей особистості;
 - розроблено систему формування здатності до прийняття рішень на етапі професійної підготовки поліцейських; обґрунтовано впровадження тренінгу інтегративного типу, як провідного засобу вдосконалення якостей, що відіграють ключову роль при прийнятті ефективних рішень;
 - поглиблено та уточнено наукові уявлення про:
 - сутність понять «прийняття рішень», «суб'єктивний ризик»; «максимізація раціональності»;
 - психологічний зміст індивідуальних якостей особистості (лідерство, конструктивність, стримування, організованість, справедливість, готовність до дій, лабільність тощо), як чинників прийняття рішень, а також механізмів застосування психологічних захистів (уникнення, мобілізація ресурсів, прокрастинація, відкладання рішення, пошук соціальної підтримки, ізоляція тощо) при прийнятті рішень;
 - вплив специфіки діяльності на динаміку прийняття рішень у професійній діяльності поліцейських;
- набули подальшого розвитку: науково-психологічні підходи щодо застосування формування здатності до прийняття рішень у професійній діяльності, що здійснюється в особливих умовах;
- удосконалено: зміст та методи психологічного супроводження діяльності поліцейських на етапі професійної підготовки.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів дисертаційної роботи виявляється в можливості їхнього використання у:

- науково-дослідній діяльності: під час опрацювання наукових проблем, пов'язаних із темою цього дослідження, зокрема, щодо ролі та значення прийняття рішень у професійній діяльності поліцейських, визначення професійних характеристик та компетенцій; психологічного забезпечення професійної діяльності; застосування тренінгових технологій у правоохоронній діяльності (акт Національної академії внутрішніх справ від 21 жовтня 2024 р.);

- освітній діяльності: під час викладання таких навчальних дисциплін як «Психологія правоохоронної діяльності»; «Юридична психологія», «Конфліктологія», «Соціальна психологія», «Професійна психологічна підготовка» (акт Національної академії внутрішніх справ від 19 жовтня 2024 р.);

- практичній діяльності: у системі психологічного супроводження професійної діяльності поліцейських (акт Деснянського управління поліції ГУНП у м. Києві від 24 жовтня 2024 р.).

Достовірність та надійність результатів дослідження ґрунтуються на застосуванні методик, що пройшли перевірку на надійність і валідність; репрезентативності вибірки дослідження; експериментальному підтвердженню гіпотези дослідження, кількісному та якісному аналізі емпіричних даних із залученням методів математичної статистики.

Про практичність результатів проведеного дослідження свідчать також відомості про їх впровадження. Так, окремі положення й результати дисертаційної роботи використано Національною академією внутрішніх справ в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності, у практичному підрозділі, що підтверджується відповідними Актами та Довідками про впровадження, що подані у Додатках до дисертації.

Наукові публікації та апробація результатів дисертації. Результати дисертації були опубліковані у 6 статтях. У фахових наукових виданнях України категорії «Б»: три статті – у регулярному науковому виданні «Юридична психологія» Національної академії внутрішніх справ, дві – у науковому журналі «Наукові перспективи», та одна – у науковому журналі категорії «А» «INSIGH» (Scopus).

Основні положення роботи, її висновки та рекомендації оприлюднено на 6 наукових (міжнародних та всеукраїнських) конференціях, в державах Європейського Союзу та дальнього зарубіжжя, та прийнято участь у форумах та обговореннях. Публікації в наукових періодичних виданнях інших держав: Anna Masian «The problem of decision-making in interdisciplinary researches»: стаття доп. Міжнар. наук.- практ. конф. International Science Group, I International Scientific and Practical Conference «Problems of Modern Science and Practice» (Boston, USA. September 21-24, 2021); Anna Masian «Psychological models of multilayer level regulation of choice and decision making»: стаття доп. Міжнар. наук. - практ. конф. International Science Group, IV International Scientific and Practical Conference «Science, Theory and Practice» (Tokyo, Japan. October 12-15, 2021); Anna Masian «The influence of disinformation on decision-making style in

police officers in the process of professional activity» (Вплив дезінформації на стиль прийняття рішень поліцейськими в процесі професійної діяльності): колективна монографія, Methodological bases of studying the processes of general mental laws in human interaction with the environment: collective monograph / International Science Group. – Boston, USA : Primedia eLaunch, 2022. pp.48-57; Anna Masian «Decision making and usefulness of alternatives in non- psychological models and in psychological Prospective theory» (Прийняття рішень і «корисність» альтернатив у непсихологічних моделях і в психологічній «Проспективній теорії»): стаття доп. Міжнар. наук.- практ. конф. International Science Group, XV International Scientific and Practical Conference «Multidisciplinary academic notes. Science research and practice» (Madrid, Spain. April 19-22, 2022); Anna Masian «Rationality and intuition as personal factors in the decision- making process» (Раціональність та інтуїція як особистісні фактори в процесі прийняття рішень): стаття доп. XXX Міжнародна науково-практична конференція «The newest problems of science and ways to solve them», 02-05 серпня 2022 р., Гельсінкі, Фінляндія; Anna Masian, «International principles of use of legitimate force by representatives of the internal affairs authorities of Ukraine: psychological and criminal» (Міжнародні засади застосування легітимної сили представниками органів внутрішніх справ України: психологічні та кримінальні аспекти): стаття I Міжнародна науково-практична конференція «Current issues of science and integrated technologies», 10-13 січня 2023 р., Мілан, Італія. Форуми та обговорення: Масян А. Тези-довідь до V міжвідомчого науково-практичного круглого столу, Національна академія внутрішніх справ. «Стрес-сценарії й тактики адаптації до стресорів на етапі прийняття рішень у професійній діяльності поліцейських». Київ, 20 квітня 2023 року.

Після закінчення доповіді здобувачу присутніми були поставлені такі питання:

Бойко-Бузиль Ю. Ю.: У чому полягає іноваційність запропонованого Вами вирішення проблеми формування здатності до прийняття рішень у поліцейських у порівнянні з існуючими підходами?

Відповідь: Дякую за запитання. Аргументовано, що найбільш ефективним методом, який інтегрує різні напрями професійно-психологічної підготовки, є тренінгові технології. Доведено, що тренінг легко адаптується відповідно до напряму підготовки та визначеної мети; найбільш ефективним є застосування тренінгу у психопрофілактичній та просвітницькій роботі. Розроблено, апробовано та оцінено ефективність тренінгової програми, спрямованої на формування здатності до прийняття рішень у професійній діяльності з метою розвитку професійно важливих якостей у процесі прийняття рішень (критичність, стратегічність, стійкість, комунікативність, адекватна схильність до ризику тощо).

Галич М. Ю.: У вашій роботі представлено велику кількість параметрів дослідження. Яким чином Ви намагалися їх систематизувати?

Відповідь: Дякую за запитання. За допомогою факторних навантажень було визначено, які саме змінні зі створених авторських методів є найбільш

вагомими при прийнятті рішень у поліцейських, та за допомогою факторного аналізу було визначено латентні змінні за цими методиками, що дозволило поглибити уявлення про феномен прийняття рішень у поліцейських, і визначити основні джерела формування або застосування вже набутих здатностей до прийняття рішень на різних етапах професійної підготовки.

Співак М.В.: Відомо, що поліцейський приймає рішення в залежності від посади. У своїй роботі Ви досліджували загальні закономірності прийняття рішень чи такі, що характерні для конкретного підрозділу?

Відповідь: Дякую за запитання. Ми досліджували загальні закономірності, але в перспективі подальших досліджень планується також визначення специфіки прийняття рішень у поліцейських різних підрозділів.

Кудерміна О.І. У вашій доповіді прозвучало висловлювання щодо прийняття ефективних рішень. Як Ви досліджували таку ефективність?

Відповідь: Дякую за запитання. Психологічні моделі прийняття ефективних рішень враховують різні параметри, поміж них найбільш значущими є такі: стратегії вирішення завдань; аналіз когнітивних складових; особистісні аспекти регуляції виборів; характерологічні риси; прогностика завдань через домінування, схильність до порядку; автономія та самопізнання, які потребують актуалізації всього особистісного потенціалу суб'єкта.

Воробйова О.В.: Чи вивчалися Вами емоційні стани поліцейських у процесі прийняття рішень?

Відповідь: Дякую за запитання. Так, найбільша увага була приділена стресу, враховуючи стресогенний характер діяльності поліцейських. Окрім виявлення розбіжностей реагування на стресові ситуації у поліцейських з різним стажем професійної діяльності, для більш детального вивчення феномену прийняття рішень у представників правоохоронних структур було створено авторські кейс-методи: «Стрес-демпфер», розроблений з метою визначення адаптивних дій у стресових ситуаціях, кейс-метод «Стрес-сценарій» для визначення індивідуальних сценаріїв стресу та прийняття рішень в екстремальних умовах.

Казміренко Л.І.: Які основні фактори визначені Вами як критерії прийняття рішень?

Відповідь: Для узагальнення та редукування виявлених параметрів був застосований факторний аналіз та визначено декілька основних факторів. 1 фактор утворений властивістю «готовність до дії поліцейського» (28,2 % від загальної дисперсії). 2 фактор утворений властивістю «відкладання рішень» (26,9 % від загальної дисперсії), що вказує на потребу додаткового часу при прийнятті рішень та продукує проактивний копінг надмірної пильності. Фактор 3 утворений схильністю респондентів до підпорядкування системі (свідомий конформізм) (14,4 % від загальної дисперсії), що характеризується підвищенням дисциплінованості, активним пристосуванням до умов діяльності. Фактор 4 утворений властивістю респондентів до лідерства (19,9 % від загальної дисперсії), що характеризується зниженням конформної поведінки, мобілізацією ресурсів, розбірливістю, високою оцінкою своїх можливостей, впевненістю у своїх діях.

Охріменко І.М.: Чи можете Ви визначити найбільш важливі характеристики прийняття рішень у колективних видах діяльності?

Відповідь: Дякую за запитання. При аналізі будь-якої колективної діяльності важливими складовими в процесі прийняття рішень є такі характеристики: здатність уникати ірраціональних установок; вміння контролювати та відстежувати в процесі прийняття рішень когнітивні викривлення та ефекти групового мислення; вміння критично оцінювати альтернативи; здатність усвідомлювати той факт, що пропозиції, підтримані лідером чи більшістю, не завжди є правильними; вміти структурувати ризик через оцінку/очікування та рішення суб'єкта; враховувати досвід дій у схожих ситуаціях при прогнозуванні наслідків. У процесі прийняття рішень важливо також враховувати здатність визначати складні взаємовпливи між внутрішніми (соціальні та професійні установки) та зовнішніми чинниками (проблемна ситуація, найближче соціальне оточення). Зокрема, модель взаємного детермінізму передбачає визначення поведінки людини у взаємодії трьох елементів: особистісних якостей, пізнавальної сфери та соціального оточення.

Головуючий: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається науковому керівнику.

Науковий керівник, доктор психологічних наук, професор Романенко О.В., яка відзначила, що підготовлена Масян Анною Валеріївною дисертація на тему «Формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки», є результатом кропіткої науково-теоретичної діяльності.

Дисертантка має високий рівень інтелектуальних здібностей, професійно грамотно володіє інструментарієм дослідження, методами математичної статистики. Нею самостійно підготовлено 13 наукових праць, серед яких 6 фахових статей, у тому числі Scopus, публікаціях у міжнародних наукових виданнях (розділ у зарубіжній колективній монографії), а також 6 тез доповідей, що опубліковані у збірниках науково-практичних конференцій, переважно міжнародних. Більшість статей і доповідей опубліковано англійською мовою, якою аспірантка володіє досконало.

Індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план Масян А.В. виконала в повному обсязі.

Зміст дисертації відповідає заявленій дисертантом науковій спеціальності. Дисертація є самостійною, завершеною роботою. Дослідження написано літературно грамотною мовою. Оформлення дисертації відповідає встановленим МОН України вимогам.

Загалом дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її авторка – Масян Анна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Вважаю, що дисертаційну роботу можна представити до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Після цього було надано слово **рецензентам** роботи:

Доктору політичних наук, професору Співак М.В., яка підкреслила, що підготовлене Масян А. В, дисертаційне дослідження виконано якісно та на належному науковому рівні. Основні результати досліджень авторкою достатньою мірою обґрунтовані. Їх наукова достовірність не викликає сумнівів, оскільки вони отримані в результаті ґрунтовного теоретичного та емпіричного дослідження.

Відтак, авторкою здійснено значний обсяг роботи. У дослідженні послідовно та логічно викладено і розкрито головні питання, зазначені у змісті. Все це дає підстави вважати, що мета дослідження досягнута, а його завдання виконані. Все вищенаведене свідчить про те, що дисертаційне дослідження Масян А. В. виконано самостійно та відповідає вимогам, які висуваються для подібного виду наукових праць.

В цілому, як свідчить зміст роботи, до захисту подано завершене наукове дослідження, яке містить низку наукових положень, що у своїй сукупності роблять значний внесок у юридичну психологію. Водночас рецензент зазначила, що робота містить окремі неточності щодо використання термінів та посилення на застарілі нормативні документи. За умов виправлення цих недоліків дисертація може бути подана до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Кандидату психологічних наук, професору Казміренко Л.І., яка зазначила, що актуальність дисертаційної роботи Масян А.В. не викликає сумнівів і обумовлена як недостатньою розробленістю в психології проблеми формування здатності до прийняття рішень на етапі професійної підготовки поліцейських, так і потребою повсякденної практики поліцейських у підвищенні точності та своєчасності прийнятих рішень на тлі постійного наростання обсягу і складності інформації, труднощах вибору оптимального способу дій в умовах постійних змін соціально-політичної та економічної обстановки.

Аналіз представлених здобувачем висновків до дисертації свідчить, що поставлені в науковій роботі мета та завдання повністю виконані. Питання, які розглядаються в дисертації, автором розкриті на досить високому методологічному рівні. При цьому сформульовані висновки та пропозиції є достатньо аргументовані та оригінальні, відповідають вимогам сьогодення та можуть бути застосовані на практиці.

Водночас були висунуті окремі зауваження, що стосувалися уточнення соціальних аспектів прийняття рішень, використання термінів та тривалості проведення психодіагностичних процедур.

Дисертація Масян А.В. на тему «Формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки» виконана на

належному науковому рівні, відповідає вимогам МОН України, що ставляться до дисертацій, та за умов усунення вказаних недоліків може бути рекомендована до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Доктор психологічних наук, професор Бойко-Бузиль Ю.Ю., яка відзначила, що Масян А. В. у своїй дисертації досягла поставленої мети. Авторкою дисертації чітко окреслені і логічно побудовані мета та завдання дослідження, обґрунтовано теоретичні та методичні підходи щодо їх виконання, розроблено та апробовано відповідні пропозиції, які у своїй комплексності є науковим шляхом вирішення окреслених завдань. Особливо варто відмітити, що мета та завдання дослідження, положення наукової новизни і висновки дисертації є логічно взаємопов'язаними. Об'єкт і предмет дослідження визначені вірно.

Дисертаційне дослідження є оригінальною науковою працею, яка виконана на належному теоретичному і прикладному рівні. Вона має послідовну та виважену структурну будову і за своєю архітектонікою є комплексним та завершеним науковим дослідженням. Зміст роботи та багатогранність висвітленої проблеми свідчать про різносторонню, і водночас комплексну наукову компетентність її автора.

Доктор юридичних наук, професор Охріменко І.М., який зазначив, що дисертаційне дослідження Масян Анни Валеріївни дисертація на тему «Формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки», виконане якісно, отримані результати є досить ґрунтовними. Переконаливими варто назвати загальні висновки, якими продемонстрована ступінь вирішеності проблеми, що визначена у вступі до роботи.

Варто також охарактеризувати дисертанта як науковця, здатного вести конструктивну наукову дискусію. Так, здобувач використовує об'єктивну критику і науковий стиль полеміки, відповідну мову викладу, що вказує на володіння загальнонауковими та спеціальними методами пізнання.

Дисертаційне дослідження Масян А.В. виконано відповідно до вимог МОН України. Здобувачка має достатню кількість наукових статей у фахових виданнях та опублікованих тез виступів в межах наукових конференцій. Загалом, результати дисертаційного дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення. Тому дисертаційна робота Масян А.В. заслуговує на рекомендацію до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 053 «Психологія».

На основі результатів обговорення присутні на засіданні вирішили запропонувати такий:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Масян Анни Валеріївни на тему «Формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія»

Дисертація Масян Анни Валеріївни на тему «Формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки», що подана на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія», є цілісною та завершеною науковою працею. Тема дисертаційної роботи є актуальною; дисертаційне дослідження характеризуються науковою новизною та має теоретичну і практичну значущість.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Прийняття рішень у професійній діяльності поліцейського ускладнюються тим, що така діяльність здійснюється в особливих умовах. Основною правовою базою забезпечення особистої безпеки поліцейських є Закон України «Про Національну поліцію». Існують певні ризики в професійній діяльності працівників поліції: ризик для життя, ризик фізичної небезпеки, ризик нанесення збитку іншим громадянам, ризик невиконання службового завдання, ризик отримання службового стягнення. Підвищення готовності до ризику, в свою чергу, пов'язано зі впевненістю та активною професійною позицією поліцейського. Екстремальні професії припускають включення схильності до ризику в структуру професійно важливих якостей особистості.

Аналіз досліджень процесу прийняття рішення в професійній діяльності поліцейських засвідчив недостатність робіт, які розкривають психологічні та методичні основи вдосконалення прийнятих рішень. Незважаючи на виражений науково-практичний інтерес до цієї проблеми, раніше не здійснювалося спроб вдосконалювати підготовку правоохоронців шляхом оптимізації процесу прийняття рішень. Проблема детермінації і специфіка прийняття ефективних рішень у процесі професійної підготовки особистості поліцейського на рівні монографічного дисертаційного дослідження не розглядалася, що зумовило необхідність вирішення цього науково-прикладного завдання.

Актуальність дисертаційного дослідження «Формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки» обумовлена:

- недостатньою розробленістю в психології проблеми формування здатності до прийняття рішень на етапі професійної підготовки поліцейських;
- потребою повсякденної практики правоохоронців у підвищенні точності та своєчасності прийнятих рішень на тлі постійного наростання обсягу і складності інформації, труднощах вибору оптимального способу дій в умовах постійних змін соціально-політичної та економічної обстановки;
- необхідністю постійного вдосконалення підготовки кадрів;
- важливістю вирішення протиріч між провідною роллю процесів

прийняття рішення в різних умовах і недостатньою розробленістю психологічних технологій розвитку професійних умінь поліцейських.

Мета роботи – теоретично вивчити та емпірично дослідити особливості формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки; обґрунтувати, розробити та апробувати систему заходів її оптимізації.

Для досягнення визначеної мети поставлено такі наукові **завдання**:

- на основі теоретичного аналізу розглянути стан наукових досліджень проблеми прийняття рішення в психологічній науці; розкрити сутність, детермінацію і специфіку змісту психологічних особливостей прийняття ефективних рішень;
- проаналізувати дослідження психологічних і ситуаційних особливостей прийняття рішень у професійній діяльності, що здійснюється в динамічних умовах змін та в умовах невизначеності;
- визначити чинники прийняття рішень поліцейськими з урахуванням специфіки професійної діяльності;
- розробити організаційно-методичні засади проведення емпіричного дослідження;
- емпірично дослідити психологічні особливості прийняття рішень на різних етапах професійної діяльності; визначити роль досвіду в цьому процесі;
- охарактеризувати психологічні та організаційні засади розроблення системи заходів щодо формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки;
- обґрунтувати, розробити та апробувати тренінгову програму з формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки; оцінити її ефективність.

Об'єкт дослідження – здатність до прийняття рішень у професійній діяльності поліцейського.

Предмет дослідження – психологічні засади формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки.

Методологія дослідження. Для вирішення поставлених завдань у роботі було використано комплекс загальнопсихологічних, загальнонаукових, конкретнонаукових методів, емпіричних психологічних методів; методів математичної статистики, що обиралися відповідно до предмета, мети, завдань дослідження. Поміж них:

- *теоретичні*: аналіз та узагальнення наукових даних, пов'язаних із проблемою дослідження; класифікація; системний аналіз; психологічне моделювання; описовий метод, що застосовувався на всіх етапах дослідження; методи теоретичного моделювання застосовано для формування практичних рекомендацій та окреслення перспектив подальших досліджень; аналітичний метод було застосовано під час аналізу понятійно-категоріального апарату;
- *структурно-функціональний метод* дав змогу із загальних понять та категорій виокремити окремі елементи, що важливо для конструктивного формування науково-світоглядної картини досліджуваного явища. Зокрема,

використання цього методу дало змогу виокремлення видів та функцій теорії прийняття рішень (підрозділ 1.1). Цей метод застосовувався також для визначення певних напрямів психологічного супроводження правоохоронної діяльності, як шляхів регулювання прийняття рішень у роботі поліцейських (підрозділ 3.1., 3.2), та з метою обґрунтування ефективності інтегративних тренінгових технологій у рамках окреслених напрямів (підрозділ 3.3);

- *емпіричні* методи застосовувалися в роботі для перевірки робочих гіпотез та виконання завдань дослідження. Так, психодіагностичні методи сприяли з'ясуванню психологічних чинників та особливостей прояву прийняття рішень на різних етапах професійної діяльності (авторський кейс-метод «Стрес-демпфер»; авторський кейс-метод «Стрес-сценарій»; авторський опитувальник «Прийняття рішень поліцейськими»; Мельбурнський опитувальник прийняття рішень «MDMQ»; «Опитувальник РСК» Дж. Роттера; Опитувальник «Особистісні фактори прийняття рішень» Q-Sort, Х. Вольфрама; Шкала толерантності – інтолерантності до невизначеності С. Баднера; (підрозділи 2.2,2.3), а також для оцінки ефективності розробленої тренінгової програми (підрозділ 3.2, 3.3.);

- *інтерпретаційні*: кількісний та якісний аналіз отриманих даних; включно статистичні методи обробки даних (кореляційний аналіз, факторний аналіз, ϕ критерій кутового перетворення Фішера, альфа Кронбаха, первинного аналізу даних, міра вибіркової адекватності Кайзера-Майєра-Олкіна, критерій сферичності Бартлетта, функції щільності ймовірності Гауса та інтегральної функції розподілу Лапласа, t критерій Стюдента). У процесі математичній обробки результатів дослідження використовувалися програми: MS Office Excel 2016, IBM SPSS Statistics 23.0.10 та XLSTAT 24.5.1386.0. Дослідження проводилося орієнтовно до етичних стандартів психологічного експерименту.

Достовірність наукових результатів підтверджується впровадженням в освітній процес; апробацією основних положень на науково-практичних конференціях, публікаціями у наукових фахових виданнях України та державах, які є членами Європейського Союзу, а також державами дальнього зарубіжжя.

Емпірична база дослідження складалася з правоохоронців і становила 116 осіб у віці від 19 до 41 років ($M = 24,77$, $SD = 5,20$; 44 жінки і 72 чоловіки) з яких 57 респондентів – поліцейських, чинних працівників підрозділів патрульної поліції НПУ України, які проходили курси підвищення кваліфікації на базі НАВС з досвідом роботи (від 7 років практичної діяльності) ($M = 29,74$, $SD = 4,52$) і 59 респондентів – курсанти 2-3 курсів НАВС, що навчаються за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» ($M = 19,98$, $SD = 0,03$).

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що робота є першим в Україні комплексним монографічним науковим дослідженням психологічних основ формування прийняття рішень у професійній діяльності працівників Національної поліції. Результати дослідження виявляються в таких наукових положеннях, що виносяться на захист:

уперше:

- аргументовано доцільність визначення процесу формування здатності до прийняття рішень на різних етапах професійної підготовки в залежності від практичного досвіду, невизначеності ситуацій та індивідуальних характеристик працівників Національної поліції;

- емпірично досліджено динаміку прийняття рішень зі збільшенням стажу професійної діяльності (на етапі професійної підготовки; зі стажем від 7 років), з тенденцією до раціоналізації внаслідок удосконалення саморегуляції, нагромадження професійного досвіду та вміння ефективного вирішення службових завдань різного рівня;

- доведено, що високий рівень пильності та раціональності притаманний поліцейським із практичним досвідом діяльності (від 7 років практики) – працівники старшого віку та вищого професійного статусу більш схильні до прийняття рішень у сфері фізичного ризику, в той час як поліцейські без практичного досвіду діяльності схильні приймати більше ризикованих рішень в соціальній площині ризику;

- підтверджено, що індивідуально-особистісні та вікові відмінності правоохоронців виявляються у варіативності поведінкових патернів у процесі прийняття рішень;

- доведено, що етап професійної підготовки поліцейських є найбільш сензитивним для формування здатності до прийняття рішень; основну роль у цьому відіграє поєднання когнітивного компоненту, що включає гнучкість мислення, відкритість новим викликам, здатність до структурування інформації і прогнозування можливих наслідків подій, та професійно важливих якостей особистості правоохоронця;

- розроблено систему формування здатності до прийняття рішень на етапі професійної підготовки; обґрунтовано впровадження тренінгу інтегративного типу, як провідного засобу вдосконалення якостей, що відіграють ключову роль при прийнятті ефективних рішень;

- *поглиблено та уточнено наукові уявлення про:*

- сутність понять «прийняття рішень», «суб'єктивний ризик»; «максимізація раціональності»;

- психологічний зміст індивідуальних якостей особистості (лідерство, конструктивність, стримування, організованість, справедливість, готовність до дій, лабільність тощо), як чинників прийняття рішень, а також механізмів застосування психологічних захистів (уникнення, мобілізація ресурсів, прокрастинація, відкладання рішення, пошук соціальної підтримки, ізоляція тощо) при прийнятті рішень;

- вплив специфіки правоохоронної діяльності на динаміку прийняття рішень у професійній діяльності поліцейських;

набули подальшого розвитку: науково-психологічні підходи щодо застосування формування здатності до прийняття рішень у професійній діяльності, що здійснюється в особливих умовах;

удосконалено: зміст та методи психологічного супроводження діяльності поліцейських на етапі професійної підготовки.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів дисертаційної роботи виявляється в можливості їхнього використання у:

- *науково-дослідній діяльності*: під час опрацювання наукових проблем, пов'язаних із темою цього дослідження, зокрема, щодо ролі та значення прийняття рішень у професійній діяльності поліцейських, визначення професійних характеристик та компетенцій; психологічного забезпечення професійної діяльності; застосування тренінгових технологій у правоохоронній діяльності (акт Національної академії внутрішніх справ від 21 жовтня 2024 р.);

- *освітній діяльності*: під час викладання таких навчальних дисциплін як «Психологія правоохоронної діяльності»; «Юридична психологія», «Конфліктологія», «Соціальна психологія», «Професійна психологічна підготовка» (акт Національної академії внутрішніх справ від 19 жовтня 2024 р.);

- *практичній діяльності*: у системі психологічного супроводження професійної діяльності правоохоронців (акт Деснянського управління поліції ГУНП у м. Києві від 24 жовтня 2024 р.).

Про практичність результатів проведеного дослідження свідчать також відомості про їх впровадження. Так, окремі положення й результати дисертаційної роботи використано Національною академією внутрішніх справ в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності, у практичному підрозділі, що підтверджується відповідними Актами та Довідками про впровадження, що подані у Додатках до дисертації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертація виконана відповідно до планів науково-дослідних робіт кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ України. Відповідно до положень Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019); Основних наукових напрямів та найважливіших проблем фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук Національної академії наук України на 2019 – 2023 роки (Постанова Президії Національної академії наук України від 30 січня 2019 р. № 30); Стратегії сталого розвитку «Україна - 2020» (Указ Президента України від 15 серпня 2021 р. № 5/2015); Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України (введено в дію Указом Президента України від 14 березня 2016 року № 92/2016); Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р); Основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2018–2020 роки, затверджених рішенням Вченої ради НАВС від 26 грудня 2017 р. (протокол № 28/1); додатку 3 наказу МВС України від 16.03.2015 № 275 «Про затвердження Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015 – 2019 років»; Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020 – 2024 роки (п. 14, 27; наказ МВС України від 11 червня 2020 р. № 454); Стратегічного плану розвитку Національної академії внутрішніх справ на 2018 – 2024 роки, затвердженого рішенням Вченої ради НАВС від 27

лютого 2018 р.; Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 рр, затвердженої постановою Загальних зборів Національної академії правових наук від 26 березня 2021 року.

Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 28 вересня 2021 р., (протокол № 18).

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що об'єднують дев'ять підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (384 найменувань на 38 сторінках) та 13 додатків на 59 сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 312 сторінок комп'ютерного тексту, з них обсяг основного тексту – 201 сторінка.

Наукові публікації та апробація результатів дисертації. Результати дисертації були опубліковані у 6 статтях. У фахових наукових виданнях України категорії «Б»: три статті – у регулярному науковому виданні «Юридична психологія» Національної академії внутрішніх справ, дві – у науковому журналі «Наукові перспективи», та одна – у науковому журналі категорії «А» «*INSIGH*» (*Scopus*).

Основні положення роботи, її висновки та рекомендації оприлюднено на 6 наукових (міжнародних та українських) конференціях, в державах Європейського Союзу та дальнього зарубіжжя, та прийнято участь у форумах та обговореннях, а саме: Міжнародна науково-практична конференція «Problems of Modern Science and Practice» (Boston, USA. September 21-24, 2021); Міжнародна науково-практична конференція «Science, Theory and Practice» (Tokyo, Japan. October 12-15, 2021); Міжнародна науково-практична конференція «Multidisciplinary academic notes. Science research and practice» (Madrid, Spain. April 19-22, 2022); Міжнародна науково-практична конференція «The newest problems of science and ways to solve them», 02-05 серпня 2022 р., Гельсінкі, Фінляндія; I Міжнародна науково-практична конференція «Current issues of science and integrated technologies», 10-13 січня 2023 р., Мілан, Італія; V міжвідомчий науково-практичний круглий стіл. Національна академія внутрішніх справ, Київ, 20 квітня 2023 року.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, у яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Masian A. Theoretical Fundamentals of the Rational Decision-Making Process by Representatives of Law Enforcement Authorities. *Юридична психологія*. 2022. Том 1 (30). С. 14 - 21. DOI: <https://doi.org/10.33270/03223001.14>

2. Masian A. Ambiguity tolerance factor at the decision-making system in the professional activity of law enforcement officers. *Юридична психологія*. 2022. Том 2 (31). С. 136 - 143. DOI: <https://doi.org/10.33270/03223102.136>

3. Masian A. Risk and subjective rationality as decision-making factors of police officers in their professional activities) *Юридичний часопис*. 2023. Том 13 (3). С. 146 - 154. DOI: <https://doi.org/10.56215/naia-chasopis/3.2023.46>

4. Masian A. The formation of stress-relief mechanisms at various stages of decision-making in the professional activities of police officers. *Наукові перспективи*. 2023. № 7 (37). С. 636 - 650. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-7\(37\)-636-649](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-7(37)-636-649)

5. Masian A., Romanenko O. Determinants of decision-making by law enforcement officers. *«INSIGH»*. 2023. № 10. С. 295 – 316. DOI: <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2023-10-15> (Scopus)

6. Масян А. Критерії професіоналізму прийняття рішень в системі професійно-психологічної підготовки працівників Національної поліції. *Наукові перспективи*. 2024. № 3(45). С. 1214 - 1228. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-3\(45\)-1214-1228](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-3(45)-1214-1228)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Masian A. The problem of decision-making in interdisciplinary researches. *International Science Group, I International Scientific and Practical Conference «Problems of Modern Science and Practice»*. Boston, USA. September 21 - 24, 2021, p. 369. ISBN-978-1-63972-061-3 DOI - 10.46299/ISG.2021.II.I

8. Masian A. Psychological models of multilayer level regulation of choice and decision making. *International Science Group, IV International Scientific and Practical Conference «Science, Theory and Practice»*. Tokyo, Japan. October 12 - 15, 2021, p. 374). DOI: 10.46299/ISG.2021.II.IV

9. Masian A. Decision making and usefulness of alternatives in non-psychological models and in psychological Prospective theory. *International Science Group, XV International Scientific and Practical Conference «Multidisciplinary academic notes. Science research and practice»*. Madrid, Spain. April 19 - 22, 2022. p. 539. DOI: 10.46299/ISG.2022.1.15

10. Masian A. Rationality and intuition as personal factors in the decision-making process. *XXX International Scientific and Practical Conference «The newest problems of science and ways to solve them»*. 02 - 05 серпня 2022 р., Гельсінкі, Фінляндія, С. 214. DOI: 10.46299/ISG.2022.1.30

11. Masian A. International principles of use of legitimate force by representatives of the internal affairs authorities of Ukraine: psychological and criminal aspects. *International Scientific and Practical Conference «Current issues of science and integrated technologies»*. 10 - 13 січня 2023 р., Мілан, Італія. С. 557-561. DOI: 10.46299/ISG.2023.1.1

12. Масян А. Стрес-сценарії й тактики адаптації до стресорів на етапі прийняття рішень у професійній діяльності поліцейських. *Тези-доповідь до V міжвідомчого науково-практичного круглого столу «Актуальні питання психологічного забезпечення службової діяльності структурних підрозділів МВС України в умовах воєнного стану»*. Національна академія внутрішніх справ. Київ, 20 квітня 2023 р. С. 183-187.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

13. Masian A. The influence of disinformation on decision-making style in police officers in the process of professional activity. *Methodological bases of studying the processes of general mental laws in human interaction with the environment: collective monograph. International Science Group*. Boston, USA, Primedia eLaunch, 2022. pp. 48 - 57. DOI:10.46299/ISG.2022. MONO.PSYCHOL.1 (колективна монографія).

Характеристика особистості здобувача. Масян Анна Валеріївна народилася 30 липня 1990 року. У 2019 році отримала диплом бакалавра за напрямом «Економіка», спеціалізація «Міжнародна економіка і менеджмент», Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана. У 2021 році отримала диплом магістра за спеціальністю «Психологія» з відзнакою, Київського економічного університету імені Вадима Гетьмана. У 2024 році отримала сертифікат про проходження курсів з професійної перепідготовки за напрямом «Емоційно-образна психотерапія» у International School of Psychology «Women's Compass School». Практикуючий психолог, ФОП Масян А.В.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. За актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Масян А.В. відповідає спеціальності 053 «Психологія» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Масян Анни Валеріївни на тему «Формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів, дисертація Масян Анни Валеріївни відповідає спеціальності 053 «Психологія» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й доповненнями), Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами й доповненнями).

3. Рекомендувати дисертацію Масян Анни Валеріївни на тему «Формування здатності до прийняття рішень у поліцейських на етапі професійної підготовки» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 053 «Психологія».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук щодо рекомендації до захисту дисертації Масян Анни Валеріївни: за – 11, проти – немає, таких, що утримались – немає.

**Голова фахового семінару –
т.в.о. завідувача кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор**

 Іван ОХРІМЕНКО